

Макеєва О.М.,
старший викладач,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Козацька Ю.О.,
студентка,
Юридичний інститут
Національний авіаційний університет, м. Київ

ВНЕСОК МІЖНАРОДНОГО ЦЕНТРУ КОСМІЧНОГО ПРАВА У ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУСПІЛЬСТВА

Високий рівень правової культури суспільства є невід'ємною ознакою розвинутої країни, особливо, в період становлення України як правової, демократичної держави. А наукове дослідження шляхів і методів формування правової культури українського суспільства є наразі актуальною проблемою. Метою даної наукової роботи є вивчення та аналіз внеску Міжнародного центру космічного права (далі – МЦКП) у формування правової культури суспільства. Визначається правова культура суспільства рівнем правосвідомості, рівнем розвитку правотворчої діяльності, станом юридичної практики та режимом законності і правопорядку.

Потребують вирішення на державному рівні питання підвищення рівня правосвідомості населення, подолання правового нігілізму, задоволення потреб громадян у одержанні знань про свої права, свободи, обов'язки та законні інтереси, в цілому про право; набуття громадянами необхідного рівня правових знань та навичок їх застосування, формування у них поваги до права; збереження та розвитку вітчизняних традицій у цій сфері; правової освіти; забезпечення доступу громадян до джерел правової інформації про правову політику держави та законодавство [1, с. 4].

Успішне вирішення цих завдань залежить від багатьох чинників, зокрема від рівня організації правової освіти й виховання населення країни. Це знаходить відображення в діяльності Міжнародного центру космічного права, що забезпечує фахове надання правових знань в галузі космічного права. МЦКП створений у червні 1998 р. шляхом укладання спільної Угоди між Національним космічним агентством України, Російським аерокосмічним агентством і академіями наук Російської Федерації й України. Спочатку центр функціонував як структурний підрозділ Інституту держави та права імені В. М. Корець-

кого НАН України, а з квітня 2001 р. набув статусу самостійної юридичної особи. Серед завдань МЦКП є розвиток наукової школи космічного права та популяризація космічного права.

Як відомо, одним із елементів правової культури суспільства є стан законодавства у державі, його якість і досконалість. Закономірним є те, що нормотворча робота є одним з напрямів роботи МЦКП, що полягає в розробці проектів нормативно-правових актів у сфері космічної діяльності, а також в експертизі нормативно-правових документів, які готуються іншими колективами. Зокрема, фахівці центру активно залучались до розробки правил космічної діяльності, розробки концепції та проекту нової редакції Закону України "Про космічну діяльність". Працівники центру надавали правову допомогу Національному космічному агентству України та іншим підприємствам космічної галузі, адже все ще спостерігається низький рівень правової культури працівників в галузі космічного права, правовий нігілізм.

Одним із шляхів формування правової культури суспільства є надання МЦКП правових знань громадянам шляхом видання наукової літератури, популяризації правових знань та друку нормативно-правової літератури. Так, центром було видано п'ять випусків збірника "Космічне право України", до яких включені як міжнародно-правові документи, так і акти національного законодавства України з питань космічної діяльності. Ці збірники стали необхідними і корисними для підприємств космічної галузі, науковців, органів управління. З 2000 року МЦКП розпочато видання багатотомного коментованого Тематичного зібрання "Космічне законодавство країн світу", що видається російською та англійськими мовами (відповідальні редактори – Н.Р. Малишева, Ю.С. Шемшученко). Всього заплановано видати сім томів, уже видано п'ять (6 книг); видаються наукові монографії, статті та збірки наукових праць. Важливим кроком у формуванні правової культури є розвиток освіти в галузі космічного права. Так, у 2006 році ООН, Національним космічним агентством України та МЦКП було проведено практикум з космічного права для країн Центральної та Східної Європи, Центральноазійського та Кавказького регіонів. Одним із завдань практикуму було підвищення доступності і розробка освітніх програм в галузі космічного права. Учасники семінару рекомендували надавати великої уваги просвітницькій роботі на всіх рівнях суспільства відносно того як, космонавтика може сприяти досягненню національних цілей розвитку і міжнародній співпраці в цій галузі [2, с. 8]. Важливого значення надається формам космічно-правового навчання. Зокрема, освіта повинна розглядатися в комплексі систематичних заходів у

космічній сфері, має стати складовою частиною державної програми космічної діяльності [3, с. 312].

Таким чином, внесок МЦКП у формування правової культури суспільства є надзвичайно вагомим. Правова культура громадян характеризується сукупністю правових знань та ступенем правової розвиненості особи, характером її правової діяльності. Лише з високим рівнем правової культури суспільства Україна може стати правовою державою.

Література:

1. Оніщенко Н. М. Концептуальні засади забезпечення правової культури населення в Україні [Текст] : наук. доп. / Н. М. Оніщенко, Н. М. Пархоменко, О. Л. Богініч. – К. : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2011. ? 69 с.

2. Статус, применение и прогрессивное развитие международного и национального космического права: Материалы симпозиума (практикума) ООН/Украина по космическому праву 6 – 9 ноября 2006 г. Киев, Украина / отв. ред. Н.Р.Малышева. – К., 2007. – 286 с.

3. Малишева Н. Р. Развитие освіти в галузі космічного права: світові та регіональні процеси / Н. Р. Малишева // Часопис Київського університету права. – 2010. – № 10. – С. 312-317.

УДК 347.824.2 (043.2)

Миронець О.М.,

старший викладач,

Юридичний інститут,

Національний авіаційний університет, м. Київ

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПЕРЕВЕЗЕННЯ ПАСАЖИРІВ І БАГАЖУ ПОВІТРЯНИМ ТРАНСПОРТОМ

Правове регулювання перевезення пасажирів і багажу повітряним транспортом в Україні здійснюється такими національними нормативно-правовими актами, як-от: Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 року (далі по тексту – ПК України) [1] та Правила повітряних перевезень пасажирів і багажу, затверджені Наказом Міністерства транспорту та зв'язку України № 216 від 23 квітня 2010 року (далі по тексту – Правила) [2]. В умовах приєднання України до Монреальської Конвенції нагальною є необхідність внести зміни до діючих нормативно-правових актів у сфері повітряних перевезень пасажирів, а також

привести нормативно-правові акти нашої держави у відповідність до законодавства Європейського Союзу. Особливої уваги заслуговує питання відповідальності авіаперевізника за шкоду, нанесену пасажиром і багажу під час повітряного перевезення, а також у разі затримки у їх перевезенні.

Відповідно до пункту 11 статті 100 ПК України авіаперевізник несе відповідальність за втрату або шкоду, заподіяну під час перевезення пасажирів, і багажу відповідно до вимог і правил, передбачених міжнародними договорами України, законодавством України, у тому числі авіаційними правилами України, розмір якої має бути однаковим для внутрішніх і для міжнародних рейсів.

Відповідно до глави 1 розділу XXIX Правил перевізник несе відповідальність за шкоду, яка спричинила загибель або тілесне ушкодження пасажирів, тільки за умови, що подія, яка стала причиною загибелі або ушкодження, відбулася на борту повітряного судна або під час посадки чи висадки пасажирів. Згідно з главою 4 розділу XXIX Правил перевізник не може виключити чи обмежити свою відповідальність за шкоду, яка спричинила загибель або тілесне ушкодження пасажирів сумою у розмірі 113100 спеціальних права запозичення (далі по тексту – СПЗ) для кожного пасажирів міжнародного рейсу та сумою 20000 доларів США (або еквівалентом в іншій валюті) для пасажирів рейсів у межах України. Відповідно до частини 3 глави 4 розділу XXIX Правил перевізник повинен негайно, але у будь-якому разі не пізніше ніж протягом 15 днів після ідентифікації фізичної особи, яка має право на отримання компенсації, здійснити авансовий платіж, який для міжнародних рейсів не повинен бути менше ніж 16000 СПЗ. Розмір авансового платежу для рейсів у межах України перевізник встановлює самостійно таким чином, щоб визначеного авансового платежу вистачило для задоволення нагальних економічних потреб пропорційно до зазначених труднощів.

Відповідно до частини 2 глави 1 розділу XXIX Правил перевізник несе відповідальність за шкоду, заподіяну в разі знищення, утрати або пошкодження зареєстрованого багажу, лише за умови, що випадок, який став причиною знищення, утрати або пошкодження багажу, мав місце на борту повітряного судна або тоді, коли перевізник був відповідальним за збереження зареєстрованого багажу, однак перевізник не несе відповідальності за пошкодження багажу внаслідок його дефекту, якостей чи вад. Стосовно незареєстрованого багажу, у тому числі особистих речей пасажирів, перевізник несе відповідальність, якщо шкода заподіяна з його вини або з вини його працівників чи агентів з обслуговування.